Hranice (meze)

Hranice jsou tu vždycky od toho, aby byly překračovány. Avšak je-li tomu opravdu tak, že mají a musí být překračovány, proč tu vůbec jsou? Jsou tu proto, aby nemohly být a aby vskutku nebyly překračovány libovolně a svévolně, ale podle nějakých pravidel či kritérií (podle nějakého „řádu“). Právě proto není „svět“ nějakým „přirozeným“ celkem (i když tak možná „vznikl“, ale hned po svém vzniku se okamžitě „rozpadl“, jak se to možná může jevit; to je samostatný problém), ale je „uvnitř“ plný nejrůznějších hranic, mezí a bariér, a díky tomu je plný „jednotlivin“, tj. událostí, celků a „subjektů“. Proto vědomí a tvrzení, v podstatě správné, že ve světě všechno spolu nějak souvisí, nesmí zapomínat, že vedle souvislostí tu jsou také „ne-souvislosti“, tj. že souvislosti mají své „začátky“ a „konce“, že zprostředkují vztahy mezi něčím a něčím, že jedna souvislost nepřechází kontinuálně v jinou, ale že tu jsou přestávky, přeryvy, mezery, césury, příkopy a někdy snad dokonce propasti, takže přechody mezi nim nejsou ničím běžným a samozřejmým, ale že vyžadují nejedno „povolení“ k průchodu i překročení, a také různé přeskoky. Ty hranice na jedné straně způsobují, že existuje něco takového jako „jednotlivost“, proti které se mohou nějak stavět jiné „jednotlivosti“; kdyby nebylo jednotlivost (a tedy jednotek), nebylo by možné počítání a nebyly by možné v praxi uplatnitelné kvantifikace. Na druhé straně to jsou však právě „hranice“, „meze“, které umožňují a dovolují, aby docházelo k nějakým „vztahům“ odněkud někam, od jedné jednotlivosti k jiné jednotlivosti, tj. vztahům, které mají svůj „počátek“ (terminus a quo) i konec (terminus ad quem). Proto na jedné straně nepochybně platí Anaxagorův výrok, že v tomto světě od sebe nic není „uťato sekyrou“, tj. „absolutně“ odděleno, ale na druhé straně rovněž platí, že věci v tomto světě nevytvářejí žádnou „absolutní“ jednotu. Právě tím je položen základ k tomu, aby se na lidské úrovni dostávalo mimořádného významu komunikaci mezi jednotlivci, tj. interpersonálním vztahům, které nejsou a nemohou být ničím samozřejmým, ale musí být pečlivě a náročně pěstovány, a to na základě předdějinných i později dějinných tradic. Kdyby nebylo ve světě hranic, nebyly by možné mezilidské vztahy a nebyl by možný skutečný dialog. Ale tak jako to platí pro člověka pro lidstvo, platí to i pro všechny organismy, a platí to pro všechny „přirozené jednotky“ (jak o nich mluvil Teilhard de Chardin), včetně těch nejjednodušších, „primordiálních“.

(Písek, 080520-3.)